www.turkishstudies.net/turkishstudies

Turkish Studies

eISSN: 1308-2140

Research Article / Araştırma Makalesi

INTERNATIONAL
BALKAN
UNIVERSITY
Sponsored by IBU

Üniversite Öğrencilerinde Problemlı İnternet Kullanımının İncelenmesi

Investigation of Problematic Internet Usage in University Students

Egemen Hanımoğlu* - Esmā Çelik**

Abstract: Today, the Internet is a tool that facilitates the development of academic, social, business and entertainment life. However, there may be consequences such as an individual's excessive and problematic use of the Internet. This research was completed by obtaining the approval letter of the Scientific Research and Publication Ethics Board in the field of Social and Human Sciences of Çukurova University dated 20.05.2020 and numbered 74009925-903.08.02/. The aim of this study is to examine the relationship internet usage and problematic usage of university students. The sample consists of 603 university students who continue their education at Çukurova University. The data were collected using the personal information form and Internet Addiction Scale prepared by the researcher in order to determine demographic information and the way of internet use. According to the results obtained, the students were divided into two groups as controlled users (87%) and problem users (13%). Only 1 student was found to be addicted to the Internet. In addition, problematic Internet usage has been found to be related to the time allocated to social networks, chat (adult), adult content pages and movies / series. It has been observed that the use of these applications causes disruptions in daily activities.

Structured Abstract: We Are Social (2019) stated that there are 4 billion 388 million active Internet users in the world in its report called global digital analysis. Yet Turkey has been stated that 72% of the population are active users of the same report. In addition, our country ranked 14th in the world ranking, with an increase in the number of Internet users in the internet growth rate of 5 million (Full number: 5270251). In the same report daily time spent on the internet were expressed as 7 hours and 15 minutes for Turkey. 3 hours and 43 minutes of this happens with mobile devices and 3 hours and 32 minutes with computers (We Are Social, 2019). In addition, when the results of the household information technology usage survey conducted by TUIK (2019) are examined, the use of internet in the research was found to be 75.3% in individuals aged 16-74 in 2019. Internet usage rates were 81.8% for males in the 16-74 age group and 68.9% for females.

As it is seen, parallel to the world, Internet usage is becoming more common in our country. The Internet has many disadvantages besides its advantages. When we consider the negative effects of excessive Internet use in young people (Young, 2007; Yüksel & Yılmaz, 2016), it is seen that studies on Internet addiction

---

* Dr. Öğr. Üyesi, Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Felsefe Grubu Eğitimi ABD
Asst. Prof. Dr, Cukurova University, Faculty of Education, Department of Philosophy Group Education
ORCID 0000-0001-7734-5013
ehanimoglu@gmail.com

** Psikolog, Konya Ereğli İlçe Sağlık Müdürlüğü
Psychologist, Konya Ereğli District Health Directorate
ORCID 0000-0003-4399-6656
celikesma020@gmail.com

Cite as/ Atıf: Hanımoğlu, E. & Çelik, E. (2020). Üniversite öğrencilerinde problemlı internet kullanımının incelenmesi. *Turkish Studies*, 15(5), 2697-2710. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.43969>

Received/Geliş: 03 June/Haziran 2020

Accepted/Kabul: 25 August/Ağustos 2020

Copyright © MDE, Turkey

Checked by plagiarism software

Published/Yayın: 31 August/Ağustos 2020

CC BY-NC 4.0

are needed. Especially considering that young people are more vulnerable to risky behavior, research on university students' Internet use should be included more. In addition, problematic Internet use can have negative consequences in terms of mental health and prevent young people from fulfilling their development tasks. Since this situation may have negative effects on family life, social relationships and academic success, determining the variables related to Internet addiction is very important. From this point of view, it is aimed to examine applications used on the Internet and their relationship with the problematic Internet usage of university students.

In the research, convenience sampling method, which is one of the non-random sampling methods, is used. The sample of the study consists of 603 students who continue their education in Çukurova University in the 2019-2020 academic year. 62% (n = 374) of the students are girls and 38% (n = 229) are boys. The average age of the participants is 19.73 (Ss = 2.70).

Within the scope of the research, the Personal Information Form prepared by the researcher to determine the demographic information and the way of using the internet and the Internet Addiction Scale (Bayraktar, 2001) were used to determine the level of Internet addiction.

As a result of the analysis, daily Internet usage time was found as 5.12 hours (Ss = 3.12). In addition, approximately 5% of the participants stated that they spend more than seven hours a day on the Internet. When daily average usage times are analyzed by gender, it is seen that women use 4 hours on average and men use 3 hours. There were statistically significant differences in distribution by gender regarding the applications used on the Internet. Women online stations ($\chi^2 = 11.38$; $p < .05$), newspapers ($\chi^2 = 17.57$; $p < .01$), chat ($\chi^2 = 37.12$; $p < .01$) and movies ($\chi^2 = 11.22$; $p < .05$) While much prefers, men prefer playing games ($\chi^2 = 18.96$; $p < .01$), entering online gambling sites ($\chi^2 = 35.34$; $p < .01$), entering adult sites ($\chi^2 = 108.97$; $p < .01$) and open they prefer to browse auction sites ($\chi = 24.51$; $p < .01$). However, there was no significant difference between men and women in the use of social networks ($\chi^2 = 8.38$; $p > .01$) and e-mail ($\chi^2 = 10.96$; $p > .01$). While 87% (n = 524) of the university students in the sample use the Internet in a controlled manner, 13% (n = 78) use the problem. One of the students was determined to be addicted to the Internet. Considering the relationship between gender and Internet use, 87% (n = 325) of female students and 87% (n = 199) of male students control Internet use, as well as 13% (n = 49) of girls It was found that 13% (n = 30) of men experienced occasional or frequent problems due to network use. No statistically significant difference was found between male and female students in internet usage ($\chi^2 = 0.78$; $p > .01$). Problematic use, the duration of Internet connection ($\chi^2 = 29.62$; $p < .01$), social networks ($\chi^2 = 14.02$; $p < .01$), chat ($\chi^2 = 13.54$; $p < .05$), movies ($\chi^2 = 16.41$; $p < .01$) and adult content pages only (sexual, violence, drugs) ($\chi^2 = 16.72$; $p < .01$). The group using the Internet in a controlled manner uses different applications than the group with problematic use. People in the controlled use group use different search engines, download music and movies, review various databases and check their e-mails. Those in the problematic use group use chat programs more, access adult content pages only, watch movies online and use social networks. It has been demonstrated in different studies that activities such as chat shopping and playing games are more attractive than using the Internet itself (De Gracia, Vigo, Fernández and Arbones, 2002; Öztürk, Odabaşıoğlu et al. 2007). It has been determined that Facebook is the most preferred social network, as it offers chat, games and more interaction opportunities. The findings regarding the controlled use (87%) and problem use (13%) distribution are similar to some research results (Liu et al. 2009; Lam, Peng, Mai and Jing 2009). However, Liu et al. (2009), Nazir (2012), Villella et al. (2011), Yang, Choe, Baity, and Lee (2005) reported a higher prevalence in the category of addictive Internet use than the findings obtained in this study. It can be said that the reason for this difference is that the participants included in the research did not prefer MMORPG (Massively Multiplayer Online & Role Playing Game / Massively Multiplayer Online Games & Role Playing Game) role-playing games. Tsitsika et al. (2009) stated that websites related to socialization such as gambling may lead to Internet addiction. In a different study, it was found that the social introversion of the individual may result from problematic internet use (Goel, Subramanyam and Kamath, 2013).

Keywords: Problematic internet use, internet addiction, controlled internet use, university students, internet.

Öz: Günümüzde internet, akademik, sosyal, iş ve eğlence yaşamının gelişimini kolaylaştıran bir araçtır. Bununla birlikte, bireyin interneti aşırı ve problemlili şekilde kullanması gibi sonuçları da olabilmektedir. Bu araştırma, Çukurova Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Alanında Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği

Kurulu'nun 20.05.2020 tarihli ve 74009925-903.08.02/ sayılı onay yazısı alınarak tamamlanmıştır. Çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinde internet kullanım şekli ve problemlı kullanım arasındaki ilişkiyi incelemektir. Örnekleme, eğitimine Çukurova Üniversitesi'nde devam eden 603 üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. Veriler, demografik bilgileri ve internet kullanım şeklini belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan kişisel bilgi formu ve internet bağımlılık ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre öğrenciler interneti kontrollü kullananlar (%87) ve problemlı kullananlar (%13) olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Yalnızca 1 öğrencinin internet bağımlısı olduğu bulunmuştur. Ayrıca problemlı internet kullanımının sosyal ağlara, sohbete (chat), yetişkinlere uygun içerik sayfalarına ve filmlere/dizilere ayrılan zamanla ilişkili olduğu görülmüştür. Bu uygulamaların kullanımının günlük hayattaki aktivitelerde aksamalara neden olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Problemlı internet kullanımı, internet bağımlılığı, kontrollü internet kullanımı, üniversite öğrencileri, internet.

Giriş

İletişim olanaklarındaki artış interneti bilgisayarlardan, cep telefonlarından ve dijital tabletlerden erişilen en önemli araç haline getirdi. Bu araçlar bilgi ve iletişim teknolojilerinin bir parçasıdır. Ayrıca dijital ve analog bilgilerin kullanımı, depolanması ve alınması için ayrılmış bir dizi kaynak olarak tanımlanabilir. Birçok durumda insanların yaşam kalitesini iyileştirmeye katkıda bulunurlar çünkü kişilerarası, sosyal ve ekonomik temasın doğasını ve çeşitliliğini değiştirme potansiyeline sahiptirler (Labrador ve Villadangos, 2010). İnternetin yaygın kullanımı, bilgi kaynağına ulaşma, sınırsız depolama, anında erişim, dünyanın her yerinden insanlarla gerçek zamanlı iletişim ve profesyonel etkinliklerin veya günlük yaşamın geliştirilmesi gibi faydalar sağlar. İnternette müzik ve haberleri dinleyebilir, kitap okuyabilir, idari prosedürler veya ekonomik işlemler gerçekleştirebilirsiniz (Choliz ve Marco, 2012). Bununla birlikte, bazı çalışmalar internet kullanımının gençlerde uyumsuz davranışların ortaya çıkmasına neden olabileceğini göstermektedir (Echeburua ve De Corral, 2010; Young, 2004). Gençler ağlara kolay, ücretsiz ve sınırsız erişim sağlayarak kontrolsüzce zaman harcayabilmektedir. Bunun dışında internette söyledikleri ve yaptıklarıyla ilgili sansürlü özgürlük vardır. Ayrıca, arkadaşları arasında popüler olmalarına yardımcı olurken diğer yandan da ebeveyn kontrolü olmadan özgürlük hissi verir. Buna ek olarak baskı, kaygı veya depresyondan kaçma fırsatı da sunmaktadır. Bu nedenle aslında gençler risk altındadır (Young, 2004).

Psikoloji alanında, internet bağımlılığının ortaya çıkması da dahil olmak üzere, internet kullanımı ile ilgili yeni davranış koşullarının incelenmesine ilgi duyulmaya başlanmıştır. Bu terim ilk olarak 1996'da Amerikan Psikoloji Derneği Yıllık Toplantısında (Young, 1998b) kullanılmış ve bilim insanları arasında bugüne kadar uzayan bir tartışma başlatmıştır (Van den Eijnden, Spijkerman, Vermulst, van Rooij ve Engels, 2009; Vinas, 2009; Tonioni ve ark., 2011). Bununla birlikte, Amerika Birleşik Devletleri (Fortson, Scotti, Chen, Malone ve Del Ben, 2007; Morahan-Martin ve Schumacher, 2000; Moreno ve ark., 2011; Young, 1998b) ve Çin (Cao, Sun, Wan, Hao & Tao, 2003; Huang, 2006; Yen, Ko, Yen, Chang ve Cheng, 2009) gibi ülkeler artan çalışma sayıları ile öne çıkmaktadır.

Bazı araştırmacılar internet bağımlılığına internetin patolojik kullanımı - Patolojik İnternet Kullanımı (PIK) - (Davis, 2001; Morahan-Martin ve Schumacher, 2000), internetin zorlayıcı kullanımı (Greenfield, 1999) ve internete bağımlılık demeyi tercih etmektedir. (Davis, Flett ve Besser, 2002). Young için (1998a), internet bağımlılığı bozukluğu çeşitli bilişsel, davranışsal ve fizyolojik semptomlarda ortaya çıkan ağ kullanımının kontrolündeki bozulmayla tanımlanır. Bağımlı kişi kişisel, ailevi veya mesleki hedeflerini bozacak şekilde interneti aşırı derecede kullanır. "Teknolojik bağımlılıklar" henüz sağlık alanında uluslararası otoriteye sahip kuruluşlar tarafından tanınmamıştır (Lopez-Fernandez, Honrubia-Serrano ve Freixa-Blanxart, 2012); bu durum, dürtü

kontrol bozuklukları epigrafisinde patolojik kumar dışında, davranışsal bağımlılıkları zihinsel bozukluklar olarak tanımayan Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel El Kitabında da (DSM-IV) söz konusudur. Bununla birlikte bu kılavuzun beşinci baskısının üçüncü bölümü, internette oyun oynama bozukluğunun resmi bir hastalık olarak durumunu belirlemek için araştırma ve klinik deneyimi teşvik etmek amacıyla tasarlanmıştır.

Sanchez-Carbonell, Beranuy, Castellana, Chamarro ve Oberst'in (2008) görüşleri dikkate alındığında ağ patoloji yaratmaz, mevcut sorunları kanalize eder ve çoğu durumda sadece diğer bağımlılıkların (seks veya kumar bağımlılığı gibi) ya da bozuklukların teşvik edilmesine izin veren bir araç veya yer olabilir (Carbonell ve ark., 2012). Bağımlılık yaratan şey ağ değil, çevrimiçi rol yapma oyunları, online kumarhaneler ve pornografi ile ilgili ortamlardır (Balaguer, 2008).

We Are Social (2019), yayınladığı küresel dijital analiz isimli raporda dünyada 4 milyar 388 milyon aktif internet kullanıcısı olduğunu belirtmiştir. Yine aynı raporda Türkiye nüfusunun %72'sinin aktif kullanıcı olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca internet büyüme hızında yıllık bazda 5 milyon (Tam sayı:5270251) kullanıcı sayısı artışıyla ülkemiz dünya sıralamasında 14.sırada yer almıştır. Yine aynı raporda internette günlük harcanan zaman Türkiye için 7 saat 15 dakika olarak ifade edilmiştir. Bunun 3 saat 43 dakikası mobil cihazlarla 3 saat 32 dakikası ise bilgisayarlarla gerçekleşmektedir (We Are Social, 2019). Ayrıca, TÜİK (2019) tarafından yapılan hane halkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması sonuçları incelendiğinde, araştırmada internet kullanımı 2019 yılında 16-74 yaş grubundaki bireylerde %75,3 olarak tespit edilmiştir. İnternet kullanım oranları 16-74 yaş grubundaki erkeklerde %81,8 iken kadınlarda ise %68,9 olarak raporlanmıştır.

Görüldüğü gibi dünyaya paralel şekilde ülkemizde de internet kullanımı giderek yaygınlaşmaktadır. İnternet, sunduğu avantajların yanı sıra birçok dezavantajı da barındırmaktadır. Aşırı internet kullanımının gençlerde olumsuz etkilerini de düşündüğümüz zaman (Young, 2007; Yüksel ve Yılmaz, 2016), internet bağımlılığı ile ilgili yapılacak çalışmalara ihtiyaç olduğu görülmektedir. Özellikle, gençlerin riskli davranışlara daha açık olduğu düşünüldüğünde üniversite öğrencilerinin internet kullanımına yönelik araştırmalara daha fazla yer verilmesi gerekmektedir. Ayrıca problemli internet kullanımı ruh sağlığı açısından da olumsuz sonuçlar doğurabilmekte ve gençlerin gelişim ödevlerini yerine getirmelerini engelleyebilmektedir. Bu durum aile hayatına, sosyal ilişkilere ve akademik başarıya olumsuz etki edebileceğinden internet bağımlılığıyla ilişkili değişkenlerin belirlenmesi oldukça önemli olmaktadır. Bu noktadan hareketle araştırmada, internette kullanılan uygulamalar ve bunların üniversite öğrencilerinin problemli internet kullanımıyla ilişkisini incelemek amaçlanmaktadır.

Yöntem

Bu araştırma, Çukurova Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Alanında Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun 20.05.2020 tarihli ve 74009925-903.08.02/ sayılı onay yazısı alınarak tamamlanmıştır.

Örneklem

Araştırma ilişkisel tarama modelinde tasarlanmıştır. Araştırmada, seçkisiz olmayan örneklem yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örneklem yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemi 2019-2020 eğitim-öğretim yılında eğitimine Çukurova Üniversitesi'nde devam eden toplam 603 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrencilerin %62'si (n=374) kız %38'i (n=229) erkektir. Katılımcıların yaş ortalaması 19,73'tür (Ss = 2,70). Araştırmaya katılan öğrencilerin % 28'i eğitim fakültesi, %22'si mühendislik fakültesi, %27'si iktisadi ve idari bilimler fakültesi, %7'si fen-edebiyat fakültesi, %6'sıziraat fakültesi, %7'si iletişim fakültesi, %2'si diş hekimliği fakültesi ve %1'i hukuk fakültesinde okumaktadır. Medeni duruma ilişkin olarak, katılımcıların % 98'i bekar, % 1'i evli ve % 1'i boşanmıştır.

Tablo 1: Sosyo-Demografik Veriler

Sınıf Düzeyi	Öğrenciler	Yaş				Cinsiyet	
		K		E		K	E
		Ort.	Ss	Ort.	Ss		
Birinci	44.2%	18.5	2.0	18.5	2.0	27%	15%
İkinci	17.0%	19.0	2.0	19.0	1.5	12%	10%
Üçüncü	15.0%	20.5	2.0	21.5	2.0	7%	6%
Dördüncü	23.8%	21.5	2.5	22.0	1.5	16%	7%

K:Kız, E: Erkek, Ort:Ortalama, Ss: Standart Sapma

Veri Toplama Araçları

Araştırma kapsamında demografik bilgileri ve internet kullanım şeklini belirlemek için araştırmacılar tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu ve internet bağımlılık düzeyini belirlemek için İnternet Bağımlılık Ölçeği (Bayraktar, 2001) kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacılar tarafından oluşturulmuş olan kişisel bilgi formunda iki bölüm yer almaktadır. Birinci bölümde öğrencilerin cinsiyet, yaş, bölüm, sınıf düzeyi ve medeni durum gibi demografik özelliklerini belirlemeye yönelik sorulara yer verilmiştir. İkinci bölümdeyse internete nereden bağlanıldığı, günlük internet kullanım süresinin ne kadar olduğu, interneti kullanmak için tercih edilen zaman diliminin ne olduğu şeklinde internet kullanımına yönelik sorular yer almaktadır. Ayrıca bu bölümde internet uygulamalarının (çevrimiçi oyun, sosyal ağlar, e-posta, sohbet, akademik veritabanları, gazeteler, çevrimiçi yayın istasyonları ve haberler, müzik, video ve film indirme/izleme, yetişkinlere uygun içerik sayfaları ve arama motorlarına göz atma) kullanım derecesini değerlendirmek üzere bir tane de likert tipi soru yer almaktadır.

İnternet Bağımlılık Ölçeği (İBÖ)

Young (1998b) tarafından, DSM-IV'ün "Patolojik Kumar Oynama" ölçütlerinden uyarlanarak oluşturulan "Tanı Anketi" daha sonra geliştirilmiş ve 20 soruluk bir İnternet Bağımlılık Ölçeği oluşturulmuştur. Young'ın başını çektiği "İnternet Bağımlılık Merkezi'nin <http://www.netaddiction.com>" adresinden de ulaşılabilen bu test bir kendi kendini değerlendirme (self report) testi olup, genellikle yukarıda belirtilen internet adresine ulaşanların kendilerini değerlendirebilecekleri bir şekilde hazırlanmıştır. Likert tipi bir ölçek olan İnternet Bağımlılık Ölçeği'nde katılımcıdan "hiçbir zaman", "nadiren", "arada sırada", "çoğunlukla", "çok sık" ve "devamlı" seçeneklerinden birini işaretlemesi istenmektedir. Bu seçeneklere sırasıyla 0,1, 2, 3, 4 ve 5 puan verilmektedir. 80 ve üzeri puan alanlar "internet bağımlısı" olarak tanımlanmaktadır. 50-79 puan arası alanlar "sınırlı semptom gösterenler", "50 puan ve altı" alanlar "semptom göstermeyenler" olarak tanımlanmıştır. Bayraktar (2001) tarafından İngilizce'den Türkçe'ye çevrilen ölçek, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Psikoloji Anabilim dalındaki beş öğretim görevlisi tarafından incelenmiş ve sorular anlam bütünlüğünü bozmayacak şekilde 12-17 yaş grubu ergenlerin anlayabileceği şekilde uyarlanmıştır. Çeviri testin standardize edilmiş Alpha değeri açısından güvenilirliği 0.91, Spearman – Brown değeri açısından da 0.87'dir. Bu sonuçlar testin güvenilir olduğunu düşündürmektedir (Bayraktar, 2001: 90). Bu çalışmada ölçeğin güvenirlik testi yapılmış ve Cronbach alpha katsayısı 0.82 olarak hesaplanmıştır.

Prosedür

Araştırmanın verileri Kasım-Aralık 2019 tarihleri arasında Çukurova Üniversitesi'nin merkez yerleşkesinde ders saatlerinde toplanmıştır. Öğrencilere çalışmanın amacı açıklanmış ve yanıtların gizli kalacağı ifade edilmiştir. Sonrasında gönüllü olarak ölçek maddelerini cevaplamak

isteyen öğrencilere formlar dağıtılmış ve cevaplama süresi yaklaşık yirmi dakika olarak kaydedilmiştir.

Sonuçlar

İnternet Kullanımı

Yapılan analizler sonucunda günlük internet kullanım süresi ortalama 5.12 saat ($S_s = 3.12$) olarak bulunmuştur. Ayrıca katılımcıların yaklaşık % 5'i günde yedi saatten fazla internette vakit geçirdiğini ifade etmiştir. Günlük ortalama kullanım süreleri cinsiyete göre incelendiğinde ise ortalama olarak kadınların 4 ve erkeklerin 3 saat kullandığı görülmüştür.

Katılımcıların hangi zaman dilimlerinde internete bağlandıkları incelendiğinde % 43'ü geceleri, % 27'si öğleden sonra, % 12'si şafak vaktinde, % 11'i sabah ve % 7'si sürekli olarak bağlandıklarını ifade etmişlerdir.

Ayrıca katılımcıların % 25'i evden, % 61'i cep telefonundan, % 14'ü üniversiteden internete eriştiklerini belirtmişlerdir. En sık kullanılan internet uygulamaları sosyal ağlar (% 83), e-posta (% 50) ve arama motorları (% 42) olarak bulunmuştur (Tablo 2). En çok tercih edilen sosyal ağ ise Facebook'tur (% 83).

İnternette kullanılan uygulamalarla ilgili olarak cinsiyete göre dağılımda istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Kadınlar çevrimiçi istasyonları ($\chi^2 = 11.38$; $p < .05$), gazeteleri ($\chi^2 = 17.57$; $p < .01$), sohbeti ($\chi^2 = 37.12$; $p < .01$) ve filmleri ($\chi^2 = 11.22$; $p < .05$) daha çok tercih ederken, erkekler oyun oynamayı ($\chi^2 = 18.96$; $p < .01$), online kumar sitelerine girmeyi ($\chi^2 = 35.34$; $p < .01$), yetişkinler için olan sitelere girmeyi ($\chi^2 = 108.97$; $p < .01$) ve açık artırma sitelerinde gezinmeyi tercih etmektedirler ($\chi = 24.51$; $p < .01$). Ancak sosyal ağların ($\chi^2 = 8.38$; $p > .01$) ve e-postanın kullanımında ($\chi^2 = 10.96$; $p > .01$) kadınlar ve erkekler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Problemli İnternet Kullanımı

Analizin ilk aşamasında, İnternet Bağımlılık Ölçeği'nin psikometrik değerlendirmesi yapılmıştır. İç tutarlılık Cronbach alfa katsayısı kullanılarak hesaplanmış ve $\alpha = 0.82$ olarak bulunmuştur. Bu sonuç kabul edilebilir bir güvenilirlik derecesini göstermektedir.

Tablo 2: İnternet Uygulamalarının Kullanım Yüzdesi

Uygulama	Kullanmayan n (%)	Az kullanan n (%)	Sık kullanan n (%)	Sürekli kullanan n (%)
Sosyal ağlar	18 (3)	12 (2)	72 (12)	501 (83)
E-posta	12 (2)	60 (10)	229 (38)	302 (50)
Sohbet/Chat	277 (46)	169 (28)	103 (17)	54 (9)
Arama motorları	30 (5)	72 (12)	247 (41)	254 (42)
Veritabanları	12 (2)	72 (12)	325 (54)	194 (32)
Videolar	30 (5)	90 (15)	314 (52)	169 (28)
Yayın İstasyonları	181 (30)	271 (45)	133 (22)	18 (3)
Gazete	60 (10)	265 (44)	242 (40)	36 (6)
Oyun	314 (52)	223 (37)	42 (7)	24 (4)
Mağaza	380 (63)	157 (26)	60 (10)	6 (1)
Kumar	488 (81)	79 (13)	24 (4)	12 (2)
Açık artırma	531 (88)	42 (7)	18 (3)	12 (2)
Yetişkin içerik	422 (70)	133 (22)	42 (7)	6 (1)
Film izleme	103 (17)	181 (30)	223 (37)	96 (16)
Müzik indirme	36 (6)	139 (23)	302 (50)	126 (21)
Film indirme	151 (25)	229 (38)	169 (28)	54 (9)

İBÖ'nün iç tutarlılığı belirlendikten sonra, sonuçlar analiz edilmiştir. Örneklemdeki üniversite öğrencilerinin % 87'si (n=525) interneti kontrollü kullanırken, % 13'ü (n=78) problemlı kullanmaktadır. Öğrencilerden bir tanesinin de internet bağımlılığı olduğu tespit edilmiştir. Cinsiyet ile internet kullanımı arasındaki ilişkiye bakıldığında, hem kız öğrencilerin % 87'sinin (n=325) hem de erkek öğrencilerin % 87'sinin (n=199) internet kullanımını kontrol ettiği, hem kızların %13'ünün (n=49) hem de erkeklerin % 13'ünün (n=30) ağ kullanımı nedeniyle ara sıra veya sık sık sorunlar yaşadıkları bulunmuştur. Erkek ve kız öğrenciler arasında internet kullanımı bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır ($\chi^2 = 0.78$; $p > .01$).

Problemlı kullanım, internete bağılı kalınan süreyle ($\chi^2 = 29.62$; $p < .01$) sosyal ağlarla ($\chi^2=14.02$; $p < .01$), sohbetle ($\chi^2=13.54$; $p < .05$), filmlerle ($\chi^2=16.41$; $p < .01$) ve yalnızca yetişkinlere yönelik içerik sayfalarıyla (cinsellik, şiddet, uyuşturucu kullanımı vb) ($\chi^2=16.72$; $p < .01$) ilişkilidir (Tablo 3).

Tablo 3: Kullanım Derecesi, İnternete Ve Uygulamalara Ayrılan Zaman Arasındaki İlişki*

Saat	KİK (n=524) %	PİK (n=78) %	P
1 – 3	37.3	39.9	
4 – 6	41.7	20.1	
7 – 9	14	30.6	.001
10 – 12	4	5.2	
12'den fazla	3	4.2	
Uygulamalar			
Sosyal Ağlar	88.28	97.7	.002
Sohbet/Chat	25	43.18	.002
Film	50.39	65.9	.006
Yetişkin içerik	8.6	25	.006

KİK: Kontrollü internet kullanımı; PİK: Problemlı internet kullanımı.

İnternet kullanımı, problemlı kullanımı olan grupta günlük yaşam aktivitelerini önemli ölçüde sekteye uğratmıştır (Tablo 4).

Tablo 4: Problemlı İnternet Kullanımı Olan 78 Öğrencide Aşırı İnternet Kullanımı Nedeniyle Zaman Zaman Veya Sık Karşılaşılan Sorunlar

Sorunlar	N	χ^2	P*
Ev faaliyetlerini ihmal etme	37	48.12	.00
İnterneti çift ilişkisine tercih etme	12	33.73	.00
Düşük verim	19	38.94	.00
Düşük akademik performans	26	41.33	.00
Gece uykusunu alamama	23	45.11	.00
İnternet'i başkalarıyla dışarı çıkmaya tercih etme	15	52.17	.00

* $p < .001$

Elde edilen verilere göre katılımcılardan sadece bir tanesi bağımlı kategorisinde yer almaktadır. Bağımlı kategorisinde yer alan bu kişi internete evden ve üniversiteden bağlanmakta, günde 6 saat olmak üzere haftada 42 saat öğleden sonraları ve akşamları çevrimiçi olmaktadır. Bulgulara göre bu katılımcı çevrimiçi olduğunda e-postalarını kontrol etmekte, Facebook'u kullanmakta ve sıklıkla web sitelerinde gezmektedir. Bu katılımcının İnternet Bağımlılık Ölçeği'nden aldığı puanlar, interneti aşırı kullanımının günlük yaşamındaki aktiviteleri engellediğini göstermektedir. Tablo 4 incelendiğinde (İnternet Bağımlılık Ölçeği'ndeki her bir maddeye

katılımcıların verdiği yanıtlara göre bu sonuçlar elde edilmiştir), benzer bir durumun interneti problemlili kullanan grup için de geçerli olduğu görülmektedir. Bununla birlikte bağımlı kategorisinde yer alan bu katılımcı çevrimiçi olan diğer insanlarla yeni ilişkiler kurmakta, hayatı hakkında kendini rahatsız eden düşünceleri engellemek için internette vakit geçirmekte, çevrimdışı olduğunda kendisini çökmüş, aksi veya sinirli hissedip çevrimiçi olmayı hayal etmekte, internetsiz hayatın, sıkıcı, boş ve eğlencesiz olacağını düşünmekte ve çevrimiçiyken birisi rahatsız ettiğinde sıklıkla kırıcı konuşup, bağırarak veya kızgın davranışlar göstermektedir. Buna ek olarak sıklıkla internette harcadığı zaman miktarını azaltmaya çalışmakta ancak sürekli olarak sadece bir dakika diyerek başarısız olmaktadır (Bağımlı kategorisinde yer alan katılımcının İnternet Bağımlılık Ölçeği'ndeki her bir maddeye verdiği yanıtlara göre bu sonuçlar elde edilmiştir).

Tartışma

Bilişim teknolojilerinin gelişiminin insan hayatı üzerindeki etkisi yadsınmaz. Bireylerin yaşamlarında önemli bir yer kapladığı düşünülen internet kullanımı, kullanım amacı açısından önem taşımaktadır. İnternetin problemlili kullanımına ilişkin endişe göz önüne alındığında, nedenlerini ve sonuçlarını tespit etmek için farklı bağlamlarda çalışmalar yapılmıştır. Ülkemizde de buna yönelik olarak sosyo-demografik özellikleri, internette tercih edilen uygulama türlerini tanımlamak ve bunları gençlerde potansiyel problemlili kullanımla ilişkilendirmek için çalışmalar yapılması önemlidir. Durumun boyutu ve olası yaklaşımlar ancak bu şekilde tanımlanıp ve anlaşılabilir.

Bu araştırma kapsamında elde edilen bulgular diğer araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Gençler çoğunlukla internete evden ve üniversiteden erişmekte (Carbonell ve ark., 2012; Garcia del Castillo ve ark., 2008) ve sıklıkla öğleden sonraları ve akşamları çevrimiçi olmaktadır (Munoz-Rivas, Fernandez ve Gamez-Gaudix, 2010). Günümüz şartlarında bireylerin evde kalma sürelerinin arttığı düşünüldüğünde evden internete erişimin rolünün daha önemli hale geldiği düşünülmektedir. Bu duruma ek olarak üniversite öğrencilerinde internetin eğitim amacıyla kullanımının internette kalma süresini artırdığı ve online eğitimin yaygınlaşması ile birlikte internet kullanımına dikkat etmenin önemli olduğu düşünülmektedir (Ata, Akpınar ve Kelleci, 2011). Çünkü birey eğitim amacıyla girdiği internette, denetim ve kısıtlama olmadığı için kendisi için kötü olabilecek sonuçlarla karşılaşabilmektedir (Karaman ve Kurtoğlu, 2009). Günlük ağ erişiminin ortalama saat sayısı 4.56'dır (Vinas, 2009). Alan yazında yapılan taramalarda 5 saat ve üzeri internet kullanımının problemlili nitelendirileceği yönünde de sonuçlar vardır (Odacı ve Kalkan, 2010). İnternete erişim süresinin problemlili internet kullanımını yordadığı düşünüldüğünde bulgulardaki kullanım süresinin de önemli olduğu görülmektedir. Bireylerin sosyalleşmesini sağlayan internet kullanım süresi kontrol altına alınmadığında birey için tehlike oluşturduğu yapılan çalışmalarla ortaya konulmuştur (Durnell ve Haag, 2002; Caplan, 2005; Derin ve Bilge, 2016; Ünver ve Koç, 2017). Ayrıca çalışmanın sonuçları, farklı uygulamalara erişmelerine rağmen, internet kullanımı açısından erkekler ve kadınlar arasında benzerlik olduğunu göstermektedir (Munoz-Rivas, Fernandez ve Gamez-Gaudix, 2010; Ruiz-Olivares, Lucena, Pino ve Herruzo, 2010). Alan yazında cinsiyet açısından problemlili internet kullanımının ele alındığı çalışmaların bir kısmında kadınların erkeklere oranla daha az problemlili internet kullanımı sergiledikleri (Mythily, Qiu ve Winslow, 2008; Sarıkaya ve Seferoğlu, 2013; Say ve Batıgün, 2016) bir kısmındaysa tam tersi şekilde erkeklerin kadınlardan daha az problemlili internet kullanımına sahip oldukları bulunmuştur (Griffiths, 1996).

İnterneti kontrollü kullanan grup, problemlili kullanımı olan gruptan daha farklı uygulamalar kullanmaktadır. Kontrollü kullanım grubundakiler daha çok farklı arama motorları kullanmakta, müzik ve film indirmekte, çeşitli veritabanlarını gözden geçirmekte ve e-postalarını kontrol etmektedirler. Problemlili kullanım grubundakiler ise daha çok sohbet/chat programları kullanmakta, yalnızca yetişkinlere uygun içerik sayfalarına girmekte, çevrimiçi film izlemekte ve sosyal ağları kullanılmaktadır. Sohbet/chat, alışveriş yapma ve oyun oynama gibi etkinliklerin direk internetin kendisini kullanmaktan daha cazip olduğu farklı araştırmalarda ortaya konulmuştur (De Gracia, Vigo,

Fernandez ve Arbones, 2002; Öztürk ve ark. 2007). En fazla tercih edilen sosyal ağı diğerlerinden farklı olarak chat/sohbet, oyun ve daha fazla etkileşim olanağı sunması nedeniyle Facebook olduğu tespit edilmiştir. Bu bulguya paralel olarak, 2016'dan günümüze sosyal medya kullanım sıralaması değişse de Facebook birinciliğini korumaktadır (We Are Social, 2019). Herrera, Pacheco, Palomar ve Zavala (2010) sosyal ağların üniversite öğrencileri tarafından en çok kullanılan uygulamalar arasında yer aldığını ifade etmiştir. Blogların, tartışma forumlarının ve çevrimiçi alışverişin yaygın kullanımı, diğer değişkenlere ilişkin bulgularla kıyaslandığında henüz başlangıç aşamasındadır (Stefanescu, 2007; Munoz-Rivas, Fernandez ve Gamez-Gaudix, 2010).

Kontrollü kullanım (% 87) ve problemlı kullanım (% 13) dağılımına ilişkin elde edilen bulgular, bazı araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir (Liu ve ark., 2009; Lam, Peng, Mai ve Jing 2009). Ancak, Liu ve ark. (2009), Nazir (2012), Villella ve ark. (2011), Yang, Choe, Baity ve Lee (2005), bağımlılık yapan İnternet kullanımı kategorisinde bu çalışmada elde edilen bulgulardan daha yüksek bir yaygınlık bildirmişlerdir. Bu farklılığın nedeninin araştırmaya dahil olan katılımcıların MMORPG (Massively Multiplayer Online&Role Playing Game/Devasa Çok Oyunculu Çevrimiçi Oyunlar & Rol Yapma Oyunu) tarzındaki rol yapma oyunlarını tercih etmemelerinden kaynaklandığı söylenebilir. Tsitsika ve ark. (2009), kumar oynamak gibi sosyalleşmeyle ilgili olan internet sitelerinin internet bağımlılığına yol açabileceğini ifade etmiştir. Farklı bir çalışmada da bireyde sosyal olarak içe kapanma durumunun problemlı internet kullanımından kaynaklanabileceği bulunmuştur (Goel, Subramanyam ve Kamath, 2013). Benzer şekilde, Carbonell ve ark. (2012), çevrimiçi rol yapma oyunlarında değiştirilmiş kimlik iletişimlerinin internet bağımlılığı ile ilişkili olduğunu belirtmişlerdir. Bir başka olası açıklamaysa, yüksek derecede bağımlılık yapan cinsel içerikli sayfalara araştırmaya katılanların düşük oranda bağlanmasıdır (Meerkerk, Van den Eijnden ve Garretsen, 2006).

Araştırma sonuçlarına göre katılımcılardan sadece bir tanesi internet bağımlılığı vakası olarak tespit edilmiştir ve bunun dikkatle incelenmesi gerekmektedir. Bu kişi çevrimiçiye daha çok Facebook kullanmakta, e-postalarını kontrol etmekte ve web sitelerinde gezmektedir. Kuss ve Griffiths (2011), Facebook'un aşırı kullanımının zihinsel sağlık üzerindeki etkilerine yönelik henüz yeterli sayıda bilimsel çalışmanın olmadığını ifade etmiştir. Ayrıca literatürde sohbet ve e-posta ile ilgili olarak olası problemlı kullanımı destekleyen araştırmalar bulunmamaktadır. İnternet bağımlılığı, depresyon veya dürtü kontrol bozukluğu gibi psikopatolojik sorunların ikincil bir tezahürü olabilir ve çoğu araştırmada ruh sağlığı ile ilişkisi açık olup genellikle gençler interneti gerçek hayattan kaçmak ve ruh halini iyileştirmek için kullanır (Echeburua ve Del Corral, 2010; Ko, Yen, Yen, Chen ve Chen, 2012; Sanchez-Carbonell ve ark., 2008; Kim ve ark, 2010). Ayrıca internet bağımlılığının yalnızlıkla olan ilişkisi bireyin sosyal destek algısının önemini göstermektedir (Caplan, 2006; Chen, Li, ve Long, 2007; Ceyhan ve Ceyhan, 2008).

Burada dikkat edilmesi gereken grup problemlı internet kullanımı olan gençlerdir. Bu grupta, akademik veya yaşamsal faaliyetlere internetin engelleyici etkisi açıktır. Bu gruptakilerin bazıları çevrimiçi sosyal ilişkileri yüz yüze ilişkilere tercih ederken bazılarının ise gece uykularının azalması nedeniyle stres düzeyi artmaktadır. Ayrıca, internet bu gruptakiler için hoş olmayan hislerden kaçmanın bir yoludur (Wallace, 2001; De Gracia, Vigo, Fernandez ve Arbones, 2002; Estevez, Bayon, de la Cruz ve Fernandez, 2009). Mossbarger (2008) da yaptığı çalışmada buna ilişkin yabancı insanlarla iletişime geçmenin kolaylığı ve aradığı sosyal desteği internette bulmanın yönelimini artırdığını bulmuştur. Bu anlamda, Türkiye'deki gençlerde internetin problemlı kullanımını önlemek için programlar uygulamak önemlidir. Bu bağlamda internetin problemlı kullanımının belirlenmesinde ebeveynleri aracı olmaları için eğitip ve çocuklar açısından koruyucu faktörleri teşvik etmek gereklidir (Medina, 2009).

Bu araştırmanın iki temel sınırlılığı bulunmaktadır. Birincisi, katılımcılar belirli bir yaş aralığına sahip üniversite öğrencileri olduğu için sonuçlar diğer popülasyonlara genellenemez.

Bununla birlikte çoğu çalışmaya göre öğrencilerde problemli internet kullanımı oldukça yaygındır ve genç yaştakilerin riskli bir popülasyon olduğu görülmektedir (Derbyshire ve ark. 2013, Young, 2004; Ata, Akpınar ve Kelleci, 2011). Bu durum araştırma bulguları ile tutarlıdır. İkincisi ise verilerin toplanmasıyla ilgilidir. Veriler sınıf ortamında ölçeklerin uygulanmasıyla elde edilmiştir. Bu yöntemde anonimlik garanti edilse de sosyal olarak onaylanma arzusu nedeniyle yanıtlar bundan etkilenmiş olabilir. Bu nedenle çevrimiçi yollarla veri toplanmasının daha uygun olabileceği düşünülmüştür.

Sonuç olarak, bu araştırmanın sonuçları teknolojik ilerlemelerin gençlerde yarattığı yeni davranış koşullarının ve oluşturduğu riskin değerlendirilmesi, anlaşılması ve muhtemel uygulamalar açısından öğrenciler, veliler ve akademik kurumlar için önemli çıkarımlara sahiptir. Bu çalışmanın bulgularının gelecekte eğitimle ilgili olarak ve klinik bağlamda yapılacak araştırmalar için rehber niteliğinde olduğu düşünülmektedir.

Çıkar Çatışması

Yazarlar çıkar çatışması olmadığını beyan etmektedirler.

Kaynakça

- Ata, E. E., Akpınar, Ş. ve Kelleci, M. (2011). Üniversite öğrencilerinin problemli internet kullanımı ile öfke ifade tarzları arasındaki ilişki. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 10 (4), 473-480.
- Balaguer, R. (2008). Adicción a Internet o adicción a la existencia? *Revista Digital Universitaria*, 9 (8), 1-9.
- Bayraktar, F. (2001). *İnternet kullanımının ergen gelişimindeki rolü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Cao, H., Sun, Y., Wan, Y., Hao, J. ve Tao, F. (2003). Problematic Internet use in Chinese adolescents and its relation to psychosomatic symptoms and life satisfaction. *BMC Public Health*, 11 (802). doi:10.1186/1471-2458-11-802.
- Carbonell, X., Chamarro, A., Beranuy, M., Griffiths, M., Oberst, U., Cladellas, R. ve Tàrn, A. (2012). Problematic Internet and cell phone use in Spanish teenagers and young students. *Anales de Psicología*, 28 (3), 789-796.
- Caplan, S. E. (2005). A social skill account of problematic Internet use. *Journal of Communication*, 55(4), 721-736.
- Caplan, S. E. (2006). Relations among loneliness, social anxiety, and problematic Internet use. *CyberPsychology & Behavior*, 10 (2), 234-242.
- Ceyhan, A. ve Ceyhan, E. (2008). Loneliness, depression, and computer self-efficacy as predictors of problematic Internet use. *CyberPsychology and Behavior*, 11(6), 699-701.
- Chen, X., Li, F. H., ve Long, L. L. (2007). Prospective study on the relationship between social support and Internet addiction. *Chinese Mental Health Journal*, 21(4), 240-243.
- Choliz, M. ve Marco, C. (2012). *Adicción a Internet y redes sociales*. Madrid: Alianza Editorial.
- Davis, R. A. (2001). A cognitive behavioral model of pathological Internet use. *Computers in Human Behavior*, 17 (2), 187-195.
- Davis, R. A., Flett, G. L. ve Besser, A. (2002). Validation of a new scale for measuring problematic Internet use: implications for pre-employment screening. *Cyberpsychology Behavior*, 5 (4), 331-345.

- De Gracia, M., Vigo, M., Fernandez, M. J. ve Arbones, M. (2002). Problemas conductuales relacionados con el uso de Internet: Un estudio exploratorio. *Anales de Psicología*, 18 (2), 273-292.
- Derbyshire, K. L., Lust, K. A., Schreiber, L., Odlaug, B. L., Christenson, G. A., Golden, D. J. ve Grant, J. E. (2013). Problematic Internet use and associated risks in a college sample. *Comprehensive Psychiatry*. *Comprehensive Psychiatry*.
- Derin, S., ve Bilge, F. (2016). Ergenlerde internet bağımlılığı ve öznel iyi oluş düzeyi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 6(46), 35-51.
- Durndell, A. ve Haag, Z.(2002). Computer self efficacy, computer anxiety, attitudes towards the Internet and reported experience with the Internet, by gender, in an East European sample. *Computers in Human Behavior*, 18, 521-535.
- Echeburua, E. ve De Corral, P. (2010). Adicción a las nuevas tecnologías y a las redes sociales en jóvenes: un nuevo reto. *Adicciones*, 22 (2), 91-96.
- Estevez, L., Bayon, C., de la Cruz, J. ve Fernandez, A. (2009). Uso y abuso de Internet en adolescentes. En E. Echeburua, F. J. Labrador & E. Becona (Ed.), *Adicción a las nuevas tecnologías* (pp. 101-130). Madrid: Piramide.
- Fortson, B. L., Scotti, J. R., Chen Y. C., Malone J. ve Del Ben, K. S. (2007). Internet use, abuse, and dependence among students at a southeastern regional university. *Journal of American College Health*, 56 (2), 137-44.
- Garcia del Castillo, J., Terol, M. C., Nieto, M., Lledo, A., Sanchez, S., Martin-Aragon, M. ve Sitges, E. (2008). Uso y abuso de Internet en jóvenes universitarios. *Adicciones*, 20 (2), 131-142.
- Goel, D., Subramanyam, A. ve Kamath, R. (2013). A study on the prevalence of internet addiction and its association with psychopathology in Indian adolescents. *Indian Journal of Psychiatry*, 55(2), 140.
- Greenfield, D. N. (1999). Psychological characteristics of compulsive internet use: a preliminary analysis. *Cyberpsychology Behavior*, 2 (5), 403-412.
- Griffiths, M.D. (1996). Behavioral addictions: An issue for everybody? *Journal of Workplace Learning*, 8, 19-25.
- Herrera, M., Pacheco, M., Palomar, J ve Zavala, D. (2010). La adicción a Facebook relacionada con la baja autoestima, la depresión y la falta de habilidades sociales. *Psicología Iberoamericana*, 18 (1), 6-18.
- Huang, Y. R. (2006). Identity and intimacy crises and their relationship to Internet dependence among college students. *Cyberpsychology Behavior*, 9 (5), 571-576.
- Karaman, M. K. ve Kurtoğlu, M. (2009). Öğretmen adaylarının internet bağımlılığı hakkındaki görüşleri. *Akademik Bilişim*, 11(13), 641-650.
- Kim Y, Park JY, Kim SB, Jung IK, Lim YS, Kim JH (2010). The effects of Internet addiction on the lifestyle and dietary behavior of Korean adolescents. *Nutrition Research and Practice*, 4 (1), 51-57.
- Kuss, D. J. ve Griffiths, M. D. (2011). Online social networking and addiction-a review of the psychological literature. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 8 (9), 3528-3552. doi:10.3390/ijerph8093528.

- Ko, C. H., Yen, J. Y., Yen, C. F., Chen, C. S. ve Chen, C. C. (2012). The association between Internet addiction and psychiatric disorder: A review of the literature. *European Psychiatry*, 27 (1), 1-8.
- Labrador, F. ve Villadangos, S. (2010). Menores y nuevas tecnologías. Conductas indicadoras de posible problema de adicción. *Psicothema*, 22 (2), 180-188.
- Lam, L., Peng, Z., Mai, J. ve Jing, J. (2009). Factors associated with Internet addiction among adolescents. *Cyber Psychology & Behavior*, 12 (5), 551-555.
- Liu, Q., Xiao, S., Cao, H., Xu, H., Zhou, L. & Luo, D. (2009). Relationship between personality characteristics and quality of life in college students with different extent of Internet use. *Chinese Mental Health Journal*, 23 (2), 138-142.
- Lopez-Fernandez O., Honrubia-Serrano, M. L. ve Freixa-Blanxart, M. (2012). Adaptación española del “Mobile Phone Problem Use Scale” para población adolescente. *Adicciones*, 24 (2), 123-130.
- Medina, L. (2009). Programa para la prevención de la adicción Internet. *Revista Profesional Española de Terapia Cognitivo Conductual*, 4 (1), 41-55.
- Meerkerk, G., Van den Eijnden, R. ve Garretsen, H. (2006). Predicting compulsive Internet use: It's all about sex! *Cyberpsychology & Behavior*, 9 (1), 93-105.
- Morahan-Martin, J. ve Schumacher, P. (2000). Incidence and correlates of pathological Internet use among college students. *Computers in Human Behavior*, 16 (1), 13-29.
- Moreno, M., Jelenchick, L., Cox, E., Young, H., Dimitri, A. ve Christakis, D. (2011). Problematic Internet use among US Youth: A Systematic Review. *Archives & Pediatrics Adolescent Medicine*, 165 (9), 797-805.
- Mossbarger, B. (2008). Is Internet addiction addressed in the classroom? A survey of psychology text books. *Computers in Human Behavior*, 24, 468-474.
- Munoz-Rivas, M. J., Fernandez, L. ve Gamez-Gaudix, M. (2010). Analysis of the indicators of pathological Internet use in Spanish university students. *The Spanish Journal of Psychology*, 13 (2), 697- 707.
- Mythily, S., Qiu, S., ve Winslow, M. (2008). Prevalence and correlates of excessive Internet use among youth in Singapore. *Annals Academy of Medicine*, 37(1), 9-14.
- Nazir, H. (2012). Internet addiction among adolescents in Lebanon. *Computers in Human Behavior*, 28 (3), 1044-1053.
- Odacı, H. ve Kalkan, M. (2010). Problematic internet use, loneliness and dating anxiety among young adult university students. *Computers & Education*, 55, 1091-1097
- Öztürk, Ö., Odabaşioğlu, G., Eraslan, D., Genç, Y. ve Kalyoncu, Ö. A. (2007). İnternet bağımlılığı: Kliniği ve tedavisi. *Bağımlılık Dergisi*, 8(1), 36-41.
- Ruiz-Olivares, R., Lucena, V., Pino, J. ve Herruzo, J. (2010). Analisis de comportamientos relaciona dos con el uso/abuso de Internet, telefono movil, compras y juego en estudiantes universitarios. *Adicciones*, 22 (4), 301-310.
- Say, G., ve Batıgün, A. D. (2016). Problemli internet kullanımı ile ebeveyn-ergen ilişki niteliği, yalnızlık, öfke ve problem çözme becerileri arasındaki ilişkilerin incelenmesi *Düşünen Adam*, 29(4), 324-334.

- Sanchez-Carbonell, X., Beranuy, M., Castellana, M., Chamarro, A., ve Oberst, U. (2008). La adiccion a Internet y al movil: moda o trastorno? *Adicciones*, 20 (2), 149-160.
- Sarıkaya, M. ve Seferoğlu, S. S. (2013). Öğretmen adaylarının problemlı internet kullanımlarının incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28 (1), 356-368.
- Stefanescu, P. (2007). Societatea informatională și accesul tinerilor la tehnologia digitală. *Sociologie Romaneasca*, 5 (1), 120-131.
- Tsitsika, A., Critselis, E., Kormas, G., Filippopoulou, A., Tounissidou, D., Freskou, A., Spiliopoulou, T. ve Kafetzis, D. (2009). Internet use and misuse: A multivariate regression analysis of the predictive factors of internet use among Greek adolescents. *European Journal of Pediatric*, 168 (6), 655-665.
- Tonioni, F., D Alessandris, L., Lai, C., Martinelli, D., Corvino, S., Vasale, M., Fanella, F., Aceto, P. ve Bria P. (2011). Internet addiction: hours spent online, behaviors and psychological symptoms. *General Hospital Psychiatry*, 34 (1), 80-87.
- TÜİK, 2019. Erişim adresi: <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=27819>.
- Ünver, H. ve Koç, Z. (2017). Siber zorbalık ile problemlı internet kullanımı ve riskli internet davranışı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 15 (2), 117-140.
- Van den Eijnden, R., Spijkerman, R., Vermulst, A., van Rooij, T. ve Engels, R. (2009). Compulsive Internet use among Adolescents: Bidirectional Parent- Child Relationships. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 38 (1), 77-89.
- Villella, C., Martinotti, G., Di Nicola, M., Cassano, M., Gliubizzi, M., Messeri, I. ve Conte, G. (2011). Behavioural addictions in adolescents and young adults: results from a prevalence study. *Journal of Gambling Studies*, 27 (2), 203-214.
- Vinas, F. (2009). Self-reported use of Internet among adolescents: psychological profile of elevated Internet use. *International Journal of Psychology and Psychological Therapy*, 9 (1), 109-122.
- Wallace, P. (2001). *La Psicología de Internet*. Barcelona: Paidós.
- We Are Social (2019). Erişim adresi: <https://wearesocial.com/global-digital-report-2019>.
- Yang, C., Choe, B., Baity, M. ve Lee, J. (2005). SCL-90-r and 16pf profiles of senior high school students with excessive internet use. *La Revue Canadienne de Psychiatrie*, 50 (7), 407-414.
- Yen, C. F., Ko, C. H., Yen, J. Y., Chang, Y. P. ve Cheng, C. P. (2009). Multi-dimensional discriminative factors for Internet addiction among adolescents regarding gender and age. *Psychiatry and Clinical Neurosciences*, 63 (3), 357-364.
- Young, K. S. (1998a). *Caught in the Net: How to recognize the signs of Internet addiction and a winning strategy for recovery*. New York: John Wiley & Sons.
- Young, K. S. (1998b). Internet addiction: the emergence of a new clinical disorder. *Cyber Psychology and Behavior*, 1 (3), 237-244.
- Young, K. S. (2004). Internet addiction: The consequences of a new clinical phenomena. *American Behavioral Scientist*, 4 (4), 402-415. doi: 10.1177/0002764204270278.
- Young, K. S. (2007). Cognitive behavior therapy with internet addicts: treatment outcomes and implications. *CyberPsychology and Behavior*, 10(5), 671-679.

Yüksel, M., ve Yılmaz, E. (2016). Lise öğrencilerinin internet bağımlılık düzeyleri ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *İlköğretim Online*, 15(3), 1031-1042.